

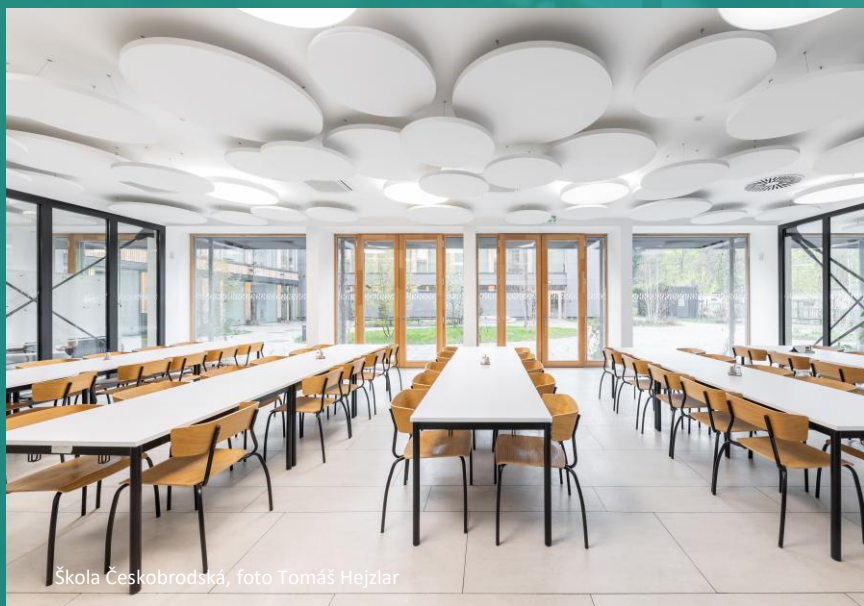
LIFE ClimArchibase

Cesta k udržitelným budovám a městům

Jak dostat udržitelnost z teorie do skutečných staveb?

Právě na to se zaměřil projekt LIFE ClimArchiBase. Jeho cílem bylo usnadnit cestu k budovám a městům, která jsou šetrnější k životnímu prostředí, lépe hospodaří s energií a zdroji a jsou připravenější na změnu klimatu.

Projekt proto spojil **odborné znalosti se zkušenostmi z praxe** a vytvořil zázemí pro všechny, kdo ovlivňují podobu našich budov a měst ovlivnit. Vznikla online platforma s praktickými informacemi a příklady dobré praxe, vzdělávací programy i odborné konzultace pro konkrétní projekty. Vznikla také doporučení pro veřejnou správu a tvůrce politik, která ukazují, co je potřeba změnit, aby se udržitelnější stavění stalo běžnou praxí.

Škola Českobrodská, foto Tomáš Hejzlár

Škola Českobrodská, foto Tomáš Hejzlár

CLIMARCHIBASE

Jaké změny projekt přinesl?

Stavebnictví má významný dopad na klima i životní prostředí. **Budovy spotřebovávají velké množství energie, vody, materiálů a dalších přírodních zdrojů a jejich výstavba i provoz jsou spojeny s produkcí emisí skleníkových plynů.** S tím, jak se snižuje spotřeba energie nových budov, navíc roste význam materiálů a emisí spojených s jejich výrobou. Způsob, jakým stavíme, ovlivňuje také hospodaření s vodou, množství zeleně, biodiverzitu nebo přehřívání měst.

LIFE ClimArchiBase proto pomohl **propojit znalosti o udržitelnosti s konkrétní stavební praxí.** Architekti, projektanti, investoři i města a obce získali informace, vzdělávání a odbornou podporu, které jim umožňují lépe zohledňovat energetickou náročnost, uhlíkovou stopu, materiály, vodu, zeleň nebo adaptaci na změnu klimatu při přípravě staveb a veřejných prostranství. Právě přenos těchto znalostí do praxe je jedním z hlavních způsobů, jak má projekt dosahovat svého environmentálního dopadu.

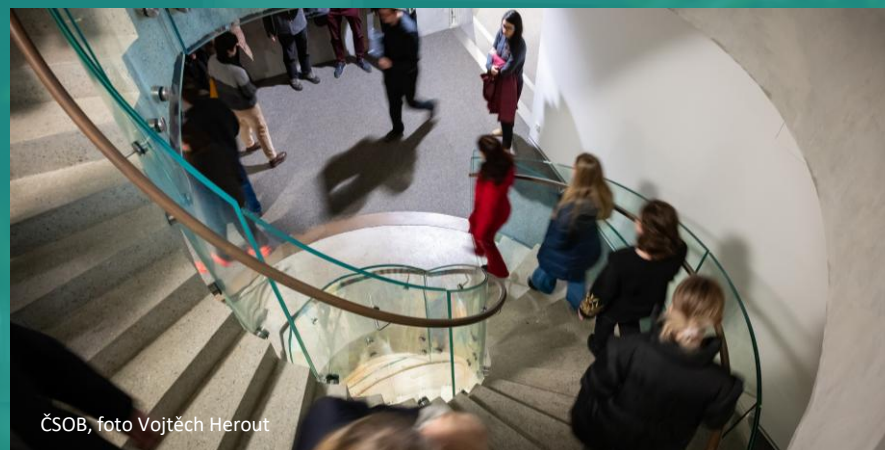
A nezůstalo jen u předávání informací. **Projekt ovlivnil konkrétní připravované stavby, rekonstrukce a veřejná prostranství.** Odborné konzultace pomáhaly hledat vhodnější řešení, porovnávat různé možnosti a včas upozorňovat na rizika. Řešila se například energetická náročnost a technické systémy budov, obnovitelné zdroje, výběr materiálů, hospodaření s dešťovou vodou, zeleň, biodiverzita nebo ochrana před přehříváním. Doporučení pak mohla být využita při dalším rozpracování návrhů a projektové dokumentace nebo při rozhodování investorů a veřejné správy.

Udržitelnější projekty znamenají menší spotřebu energie a přírodních zdrojů, nižší emise skleníkových plynů, méně stavebního odpadu, šetrnější hospodaření s vodou a více zeleně a biodiverzity ve městech. Udržitelné stavebnictví tedy souvisí i s kvalitou ovzduší, omezováním emisí znečišťujících látek a veřejným zdravím. Lidé tráví velkou část svého

času v budovách a vystavěném prostředí, které ovlivňuje jejich zdraví i psychickou pohodu.

Výsledky projektu mají význam i do budoucna. Zkušenosti a znalosti získané díky projektu budou ovlivňovat přípravu nových staveb a rekonstrukcí. Odborníci, investoři, města a obce se přitom mohou nadále opřít o vytvořené vzdělávací programy, odborné konzultace a platformu ClimArchiBase. **Změny, které projekt přinesl do konkrétních projektů a způsobu rozhodování, se tak budou postupně promítat do dalších staveb a měst a dlouhodobě přispívat ke snižování jejich dopadu na životní prostředí.**

Projekt LIFE ClimArchiBase **oslovil tisíce lidí a pomohl dostat udržitelnost do praxe.** Vzdělávací akce zaznamenaly téměř 7 000 účastí a jejich záznamy další tisíce zhlédnutí. Téměř 500 konzultací a 88 konzultačních balíčků podpořilo projekty od budov a veřejných prostranství až po urbanistická a klimatická opatření. **Platformu ClimArchiBase** s informacemi, inspirací a praktickými nástroji navštívily už během jejího vývoje stovky lidí. Vznikla také **doporučení pro veřejnou správu a tvůrce politik,** která mají pomoci vytvářet lepší podmínky pro udržitelnější české stavebnictví s nižší uhlíkovou stopou.

Co brání udržitelnější výstavbě?

České stavebnictví se mění a **udržitelnost v něm hraje stále větší roli**. Energetická úspornost, snižování emisí a šetrnější přístup k výstavbě se stále více promítají do předpisů i požadavků investorů. Architekti, projektanti i obce proto potřebují **nové znalosti, a především praktické informace**, jak tyto změny převést do praxe.

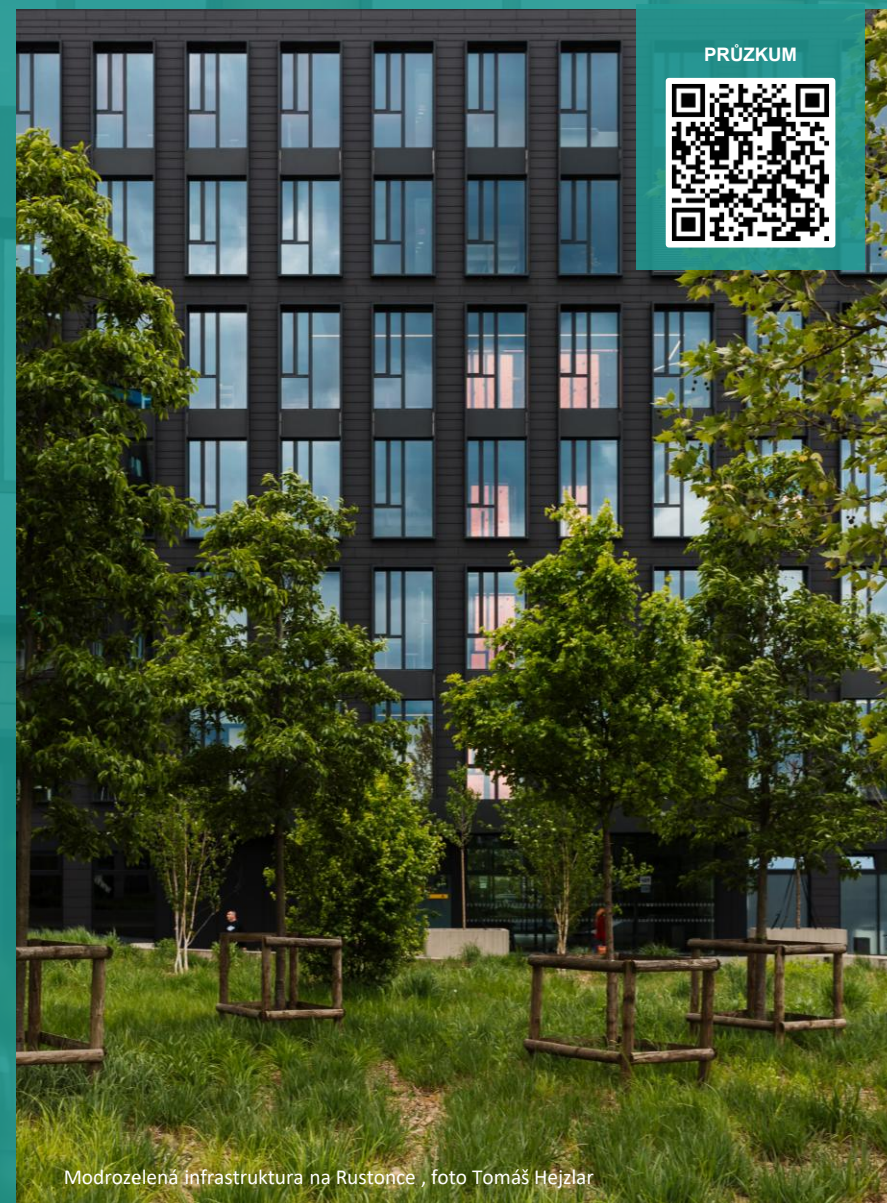
Jednou z **hlavních překážek je nedostatek kvalitních a srozumitelných informací a příkladů dobré praxe**. Omezené jsou také možnosti dalšího vzdělávání architektů a projektantů a systematické celoživotní vzdělávání v této oblasti zatím není běžnou součástí jejich profesního života.

Důležitou roli mají také města a obce. Jako veřejní investoři rozhodují o stavbách, které budou sloužit desítky let. Vedle pořizovací ceny je proto důležité **zohledňovat také budoucí náklady na provoz**, dopad na okolí a přínos pro obyvatele. Pomoci s tím mohou například městští architekti nebo energetičtí a klimatičtí manažeři.

Velkým tématem je snižování uhlíkové stopy stavebnictví. Nejde jen o spotřebu energie, ale také o to, z čeho a jak se staví. Význam proto mají šetrnější materiály, rekonstrukce stávajících budov i opětovné využití stavebních materiálů.

Průzkum upozornil také na **územní plánování, dopravu, hospodaření s vodou, dopad výstavby na krajinu** a rozšiřování obcí do okolí. I tato témata dlouhodobě ovlivňují podobu měst, obcí a kvalitu života jejich obyvatel.

Ukázalo se tak, že **udržitelné stavebnictví není jen otázkou úsporných technologií**. Důležité je **přemýšlet o budovách, energii, vodě, materiálech i jejich okolí jako o jednom celku**.

Modrozelená infrastruktura na Rustonce , foto Tomáš Hejzlar

Kde hledat informace a inspiraci pro udržitelnější stavby a města?

Navrhování udržitelných budov dnes vyžaduje orientaci v legislativě, metodikách, certifikacích i nových poznatcích. Potřebné informace jsou však často rozptýlené mezi mnoha zdroji a jejich vyhledávání je časově náročné.

Proto vznikla **platforma ClimArchibase**, která na jednom místě soustřeďuje znalosti, nástroje a inspiraci pro udržitelnou architekturu a rozvoj měst. Je určena architektům, projektantům, urbanistům, developerům, veřejným investorům, městům a obcím i dalším lidem, kteří se podílejí na přípravě, výstavbě a obnově budov a veřejných prostranství.

Platforma nabízí **vzdělávací akce, publikace, metodiky, legislativní dokumenty, strategie a certifikační systémy**. Nechybí ani informace o odborných konzultacích a **příklady dobré praxe** z České republiky i zahraničí. Uživatelé tak na jednom místě najdou potřebné informace i inspiraci pro konkrétní projekty.

Důležitou součástí platformy je **interaktivní průvodce** návrhem, který pomáhá zohlednit principy udržitelnosti už od prvních fází projektu. Podle typu a fáze projektu upozorňuje na relevantní témata a kritéria a propojuje je například s metodikami a systémy BREEAM, LEED, WELL, Level(s) nebo EU Taxonomií.

ClimArchibase tak není jen databází informací, ale praktickým nástrojem pro udržitelnější rozhodování. Pomáhá převádět odborné znalosti do praxe a podporuje vznik budov a měst s menším dopadem na životní prostředí, vyšší energetickou účinností a větší odolností vůči změně klimatu.

Otevřená zahrada, foto Tomáš Hejzlar

Jak navrhovat budovy, které jsou šetrné k životnímu prostředí a zároveň dobře fungují v praxi?

Nové technologie a přísnější pravidla samy o sobě nestačí. Aby se udržitelnost skutečně dostávala do stavební praxe, potřebují lidé, kteří budovy a města navrhují, staví a spravují, také **aktuální znalosti, praktické zkušenosti** a možnost učit se od ostatních. Proto se vzdělávání stalo jednou z důležitých součástí projektu LIFE ClimArchibase.

Jeho podoba navázala na průzkum mezi odborníky a dalšími lidmi z praxe, který ukázal, jaké informace jim chybějí, o jaká témata mají zájem a co jim může pomoci uplatňovat udržitelné principy v každodenní práci.

Výsledkem je **pestrá nabídka vzdělávacích programů a aktivit**, od komplexnějších kurzů až po kratší semináře, workshopy, přednášky, exkurze a odborné diskuse. Některé probíhají osobně, jiné online nebo kombinují obě možnosti. Díky tomu si mohou účastníci vybrat vzdělávání podle svého zaměření, potřeb i časových možností.

A témat je opravdu široká škála. Vzdělávání se věnuje **energeticky úsporným budovám a renovacím, snižování uhlíkové stopy, udržitelným materiálům a šetrnému využívání zdrojů**. Zabývá se také hospodařením s vodou, přírodě blízkými řešeními a tím, jak budovy, veřejná prostranství i města lépe připravit na změnu klimatu. Nechybějí ani ekonomické, legislativní a společenské souvislosti, které ovlivňují, zda se dobrý návrh podaří skutečně převést do praxe.

Důležité přitom není jen předávat teorii. **Velkou roli mají zkušenosti z reálných projektů, příklady dobré praxe a společné hledání řešení konkrétních problémů**. Vzdělávání zároveň propojuje různé profese a vytváří prostor, kde mohou své zkušenosti sdílet architekti, projektanti, energetičtí specialisté, investoři, developři, zástupci měst a obcí, akademická sféra i studenti, tedy budoucí generace odborníků.

Vytvořené vzdělávání navíc nekončí spolu s projektem LIFE ClimArchibase. Programy budou pokračovat, rozvíjet se a reagovat na nové technologie, změny legislativy i potřeby stavební praxe. To je důležité právě v oboru, který se rychle proměňuje. **Znalosti získané dnes tak mohou pomáhat tomu, aby se udržitelnost postupně stávala běžnou součástí** toho, jak v Česku navrhujeme, stavíme, renovujeme a spravujeme budovy a města.

Jak dostat principy udržitelnosti do konkrétního projektu?

Každý projekt přináší jiné otázky a neexistuje jedno udržitelné řešení, které by fungovalo všude stejně. Proto v rámci LIFE ClimArchiBase vznikly odborné konzultace a konzultační balíčky, které pomáhají hledat řešení přímo pro konkrétní projekty.

Využít je mohou architekti, projektanti a další odborníci, stejně jako developeři, investoři, města a obce. **Někdy stačí krátká konzultace nad konkrétní otázkou, jindy je potřeba podívat se na projekt jako na celek.** Rozsáhlejší konzultační balíčky proto umožňují propojit více témat a řešit je společně s odborníky v průběhu přípravy projektu.

Konzultace se věnují **energetické náročnosti, uhlíkové stopě, obnovitelným zdrojům, materiálům a cirkulárnímu stavebnictví,** ale také legislativě nebo certifikacím. Důležitým tématem je i **adaptace na změnu klimatu,** například hospodaření s dešťovou vodou, zeleň a stromy, zadržování vody nebo ochrana před přehříváním. Podpora se přitom netýká jen budov, ale také parků, ulic, náměstí a dalších veřejných prostranství.

Konzultace pomáhají **položit správné otázky ve správný čas,** upozornit na rizika a porovnat různé možnosti. Jejich výhodou je **komplexní pohled,** který propojuje architekturu, energetiku, technické řešení i dopady na životní prostředí.

Výsledkem nejsou jen doporučení na papíře. Řada z nich se promítne přímo do další přípravy projektů, projektové dokumentace nebo rozhodování investorů a veřejné správy. Konzultace tak pomáhají převádět principy udržitelnosti do konkrétních staveb a veřejných prostranství.

KONZULTACE
DISKUZE

Rodinný dům Hovorčovice, foto Tomáš Hejzlar

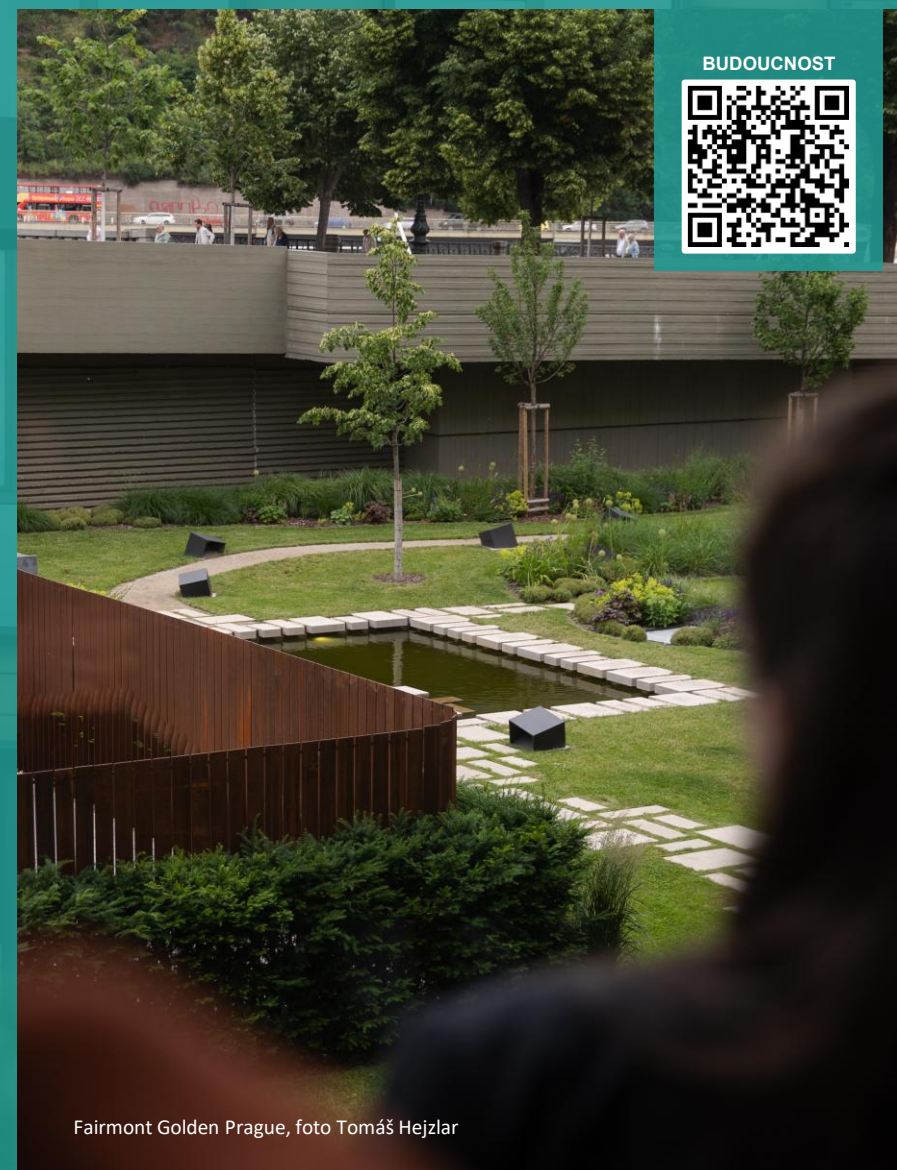
Kam by se mělo české stavebnictví posunout?

České stavebnictví čekají v příštích letech velké změny. Nestačí přitom jen stavět energeticky úspornější budovy. Pokud chceme skutečně snížit dopady stavebnictví na klima a životní prostředí, **je potřeba změnit také způsob, jakým budovy plánujeme, renovujeme, financujeme, zadáváme a spravujeme.** Právě na tyto systémové změny se zaměřují Policy Recommendations, připravené v rámci projektu LIFE ClimArchBase. Přináší **doporučení pro stát, města a obce** a ukazují také konkrétní nástroje, které mohou jejich realizaci usnadnit.

Doporučení vycházejí z **odborných diskusí a zkušeností lidí z praxe** a zaměřují se na několik klíčových oblastí. Patří mezi ně lepší koordinace a dlouhodobé plánování, dostupnější data o budovách a materiálech, systematické renovace, odpovědnější veřejné zakázky a větší využívání principů cirkulární ekonomiky. Důležité je také posílit odborné kapacity měst a obcí, aby měly dostatek znalostí a podpory pro přípravu kvalitních projektů.

Změnit se má i způsob, jakým se o stavbách rozhoduje. **Vedle pořizovací ceny je potřeba více zohledňovat jejich dlouhodobé provozní náklady, uhlíkovou stopu, použité materiály a dopady během celého životního cyklu.** U renovací je důležité plánovat podle skutečného stavu a potřeb budov, u nových projektů zase myslet na šetrné využívání zdrojů a možnost opětovného využití materiálů.

Společným cílem je **přejít od jednotlivých opatření k dlouhodobému a systematickému přístupu.** Lepší plánování, kvalitní data, promyšlené renovace, odpovědné veřejné zakázky a dostupná odborná podpora mohou pomoci snižovat dopady stavebnictví na životní prostředí a zároveň vytvářet kvalitnější budovy, které budou dobře sloužit lidem po mnoho let.

Fairmont Golden Prague, foto Tomáš Hejzlar

Na projektu LIFE ClimArchBase spolupracovaly čtyři organizace, které se tématu udržitelnosti věnují z různých úhlů pohledu. Centrum pasivního domu (CPD), Nadace Partnerství (CEPF), Rethink Architecture Institute (RAIN) a Česká rada pro šetrné budovy (CZGBC), kteří tak společně propojily zkušenosti z oblasti udržitelné architektury, energeticky úsporného stavění, vzdělávání i práce s městy, obcemi a odbornou veřejností.

Centrum pasivního domu (CPD), hlavní koordinátor projektu, je odborná nezisková organizace, která již více než 20 let podporuje rozvoj kvalitního, energeticky úsporného a udržitelného stavebnictví v České republice. Zaměřuje se na vzdělávání odborné i laické veřejnosti, organizaci odborných konferencí, seminářů a exkurzí, poskytování odborných informací a sdílení příkladů dobré praxe. Prostřednictvím spolupráce s architekty, projektanty, realizačními firmami, veřejnou správou i akademickou sférou přispívá k rozvoji zdravých, komfortních a energeticky efektivních budov a podporuje zavádění inovativních řešení do stavební praxe.

Rethink Architecture Institute (RAIN) působí jako vzdělávací nezisková organizace zaměřená na podporu udržitelné architektury a kvalitního vystavěného prostředí. Prostřednictvím vzdělávacích aktivit, přednášek, seminářů a kurzů, a odborných akcí a spolupráce s architekty, projektanty, investory i veřejnou správou přispívá k rozvoji inovativních přístupů k navrhování budov a měst s ohledem na environmentální, ekonomické i sociální aspekty.

Nadace Partnerství (CEPF) je největší česká environmentální nadace, která dlouhodobě podporuje ochranu přírody, udržitelný rozvoj a adaptaci na změnu klimatu. Prostřednictvím grantových programů, odborného poradenství, vzdělávání a spolupráce s obcemi, školami i komunitami pomáhá vytvářet kvalitnější a odolnější prostředí pro život. Významnou součástí její činnosti je také podpora udržitelného hospodaření v krajině, rozvoje zelenomodré infrastruktury a zapojování veřejnosti do péče o životní prostředí.

Česká rada pro šetrné budovy (CZGBC) sdružuje společnosti a instituce působící v oblasti udržitelného stavebnictví. Prostřednictvím vzdělávání, sdílení odborných znalostí, spolupráce, tvorby metodik, odborných doporučení a osvětových aktivit podporuje výstavbu a rekonstrukce energeticky efektivních budov s minimálními dopady na životní prostředí. V České republice působí od roku 2009 a svými aktivitami naplňuje Vizi Nula, jejímž cílem jsou budovy s nulovou environmentální zátěží v celém jejich životním cyklu.

Projekt LIFE ClimArchBase podpořili

Spolufinancováno
Evropskou unií

Ministerstvo životního prostředí

Koordinátor

Partneři

CENTRUM
PASIVNÍHO
DOMU

partnerství
nadace

RETHINK
ARCHITECTURE

Project number: 101114433

Project name: LIFE ClimArchBase – Climate Educational Platform
for Experts in Architecture and Real Estate

Project acronym: LIFE22-GIC-CZ-LIFE ClimArchBase

Call: LIFE-2022-SAP-CLIMA

Topic: LIFE-2022-SAP-CLIMA-GOV

Type of action: LIFE Project Grants

Duration: 08/2023 – 07/2026

Cesta k udržitelnějšímu stavebnictví stojí na spolupráci, otevřené diskusi, vzdělávání a sdílení zkušeností z praxe. Společně můžeme české stavebnictví posouvat k dekarbonizaci, vyšší kvalitě a efektivitě i větší odpovědnosti vůči životnímu prostředí a lidem.